

20090731 WAARVAN ZIJN EXECUTIEVE FUNCTIES AFHANKELIJK?

Zie:

Richtlijnen Cognitieve Revalidatie Niet-aaangeboren Hersenletsel

Een publicatie van Consortium Cognitieve Revalidatie, December 2007

Executieve functies

Algemene Inleiding

Executieve functies zijn hogere orde functies die verantwoordelijk zijn voor de initiatie, planning en regulatie van complex doelgericht taak- en sociaal gedrag.

Op executieve functies wordt een beroep gedaan in omstandigheden die nieuw of complex zijn, waarbij niet terug gevallen kan worden op routines of automatismen en waarbij de situatie weinig gestructureerd is (180). Executieve functies zijn in feite een set van functies, waarbij de volgende indeling op gedragsniveau gebruikelijk is:

1. *Inzicht ('awareness')*: het inzicht in en de anticipatie op veranderingen in eigen functioneren door het hersenletsel en de consequenties daarvan voor het dagelijks leven.
2. *Doelen stellen*: het vermogen om reële doelen te stellen, die passend zijn bij iemands behoeften en mogelijkheden.
3. *Planning en organisatie*: het vermogen om de stappen te bedenken die nodig zijn om een doel te bereiken, en deze in de goede volgorde te plaatsen.
4. *Initiatiefname en uitvoering*: het vermogen om de geplande stappen daadwerkelijk in gang te zetten en uit te voeren.
5. *Regulatie en zelfcontrole*: het vermogen om het eigen gedrag te beoordelen, af te stemmen op het gestelde doel en te vergelijken met de gemaakte planning, en eventuele discrepanties of fouten waar te nemen.
6. *Flexibiliteit en probleemoplossen*: het vermogen om het gedrag, indien nodig, te corrigeren of aan te passen aan veranderde omstandigheden, of in een nieuwe situatie een oplossing voor een probleem te bedenken.
7. *Zelfinhibitie*: het vermogen om impulsen te onderdrukken, gedrag indien nodig uit te stellen, en gedrag dat niet meer efficiënt of gepast is, stop te zetten.
8. *Strategisch gedrag*: het vermogen om succesvol gebleken gedrag (adequate plannen, goede oplossingen) ook in andere situaties toe te passen.

Daarnaast worden het werkgeheugen en het prospectief geheugen ook vaak beschouwd als onderdeel van de executieve functies. Onder werkgeheugen wordt verstaan het tijdelijk vasthouden van een beperkte hoeveelheid informatie, waarop tevens bewerkingen worden uitgevoerd. Het prospectief geheugen heeft betrekking op het onthouden van informatie die op een later tijdstip van belang is en daarmee van invloed is op iemands planning.